

DOI 10.31558/2519-2949.2021.2.15

УДК 323:159.923.2:303.094.4(460)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3836-8922>*Ростецька С. І., Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: ІСПАНСЬКИЙ ВИПАДОК

В статті досліджено особливості формування регіональної ідентичності в таких регіонах Іспанії як Каталонія, Країна Басків та Галісія. Визначено особливості саме колективних ідентичностей, якою є і регіональна ідентичність, як така що являється соціальним фактом із унікальними характеристиками: непередбачуваності, схильністю до трансформації з часом, вкоріненні у так званих маркерах або «областях ідентичності» (мова, релігії тощо), є ексклюзивними і їх можна перетворити на платформу для політичних претензій та протестів. Іншими словами, колективні ідентичності – це сконструйовані артефакти. Таким чином, слід звернути увагу на їх потрібний вимір. По-перше, їх побудова та еволюція, завдання, яке стоїть в першу чергу перед істориками, по-друге, їх основні компоненти, домени та маркери, на яких базується репрезентація, завдання, яке поле досліджень для до антропології та соціології, і нарешті, їх поширення, значення та використання як платформи для політичних вимог та протестів, аспекти, що вирішуються політологією.

Вказано, що прогресивна організація суспільного регіонального життя Іспанії, що складається з різних автономних спільнот (Comunidades Autónomas), паралельно визнавала і пропагувала регіональну ідентичність до такої міри, що різні дослідження висвітлювали (хоча і з територіальними варіаціями та різною інтенсивністю) консолідацію регіональної та подвійної ідентичності (поєднання іспанської та регіональної ідентичності) на шкоду виключно іспанській ідентичності.

Визначено спільні та відмінні риси у формуванні регіональної ідентичності досліджуваних регіонів. Закцентовано увагу на тенденціях тяжіння до сепаратистських проявів, як загрози цілісності Іспанії. Проаналізовано потенційні механізми їм запобігання, серед яких в першу чергу економічна стабільність регіону.

Ключові слова: ідентичність, колективна ідентичність, регіональна ідентичність, конфлікт, сепаратизм.

Постановка проблеми. На порядку денному у світовому вимірі питання конструювання регіональних ідентичностей є актуальним, адже так чи інакше, але регіональні зв'язки спонукають людей конфліктувати зі своєю державою, приналежність до регіону може викликати почуття ідентичності, яке кидає виклик наративам про гегемонічну ідентичність. Регіональну ідентичність було визнано ключовим елементом у формуванні регіонів як соціальних / політичних просторів, але важко з'ясувати, з чого складається ця ідентичність і як вона впливає на колективні дії та політику. Найважливіше питання полягає в тому, наскільки політичні дії регіоналізовані, і тут значущими постають такі елементи, як інститути, що становлять регіональну побудову (економіка, управління, мова, засоби масової інформації, література) і відносини влади.

Дослідження регіональної ідентичності опираються на різні елементи: ідеї про природу, ландшафт, середовище, або ж у дихотомії культура / етнічна приналежність, діалекти, економічний успіх / спад, відносини периферія / центр, маргіналізація, стереотипні образи народу / спільноти, дискурс про «ми» та «вони», фактичні / вигадані історії, утопії та різні аргументи щодо ідентифікації людей. Ці елементи використовуються в контексті практик, ритуалів та дискурсах для побудови наративів більш-менш закритих, уявних ідентичностей. Окрім ролі внутрішніх політичних процесів в окремій державі у конструюванні регіональної ідентичності, актуальним також постає виклик для регіональних ідентичностей зі сторони глобалізації.

Роль регіональної ідентичності відзначається як «передумова багаторівневого громадянства» [15, с.476]. Регіональна ідентичність також розглядається як важливий інструмент, що навантажений соціальною та продуктивною силою у регіональному плануванні та розвитку.

Актуальність дослідження особливостей формування регіональної ідентичності саме на прикладі Іспанії і її неоднорідних регіонів слід представити із тези Хуана Хосе Лінса про те що «Іспанія – це країна для всіх іспанців, національна держава для значної частини населення, і лише держава, а не нація для впливових меншин» [13, с. 37]. Ця теза не втратила актуальності і сьогодні. Адже питання – хто в рамках Іспанської держави є націями – існує і наразі, незважаючи на те, що іспанська Конституція дає відповідь на це питання, називаючи «Нацією» тільки іспанську націю. Наприклад, іспанські дослідники Жозеп М. Коломер, Франсіско Родрігес вказують на те, що «іспанцям так і не вдалося створити повноцінну національну державу, а також асимілювати всі етнічні групи в своєму складі, об'єднати регіони, зняти питання сепаратизму» [Див. детал: 5].

Метою статті є дослідження особливостей формування регіональної ідентичності в таких регіонах Іспанії як Каталонія, Країна Басків та Галісія, пошук спільних та відмінних рис у формуванні регіональної ідентичності досліджуваних регіонів, визначення тенденцій тяжіння до сепаратистських проявів, як загрози цілісності Іспанії та механізмів їм запобігання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Порівняно нещодавно національна та регіональна ідентичності стали активно досліджуватися вітчизняними вченими. Суттєвий внесок в розуміння, аналіз процесів ідентифікації, значення регіональної ідентичності для формування загальнонаціональної, громадянської ідентичності внесли Т. Андрущенко, Т. Бевз, Є. Бистрицький, О. Картунов, С. Коч, І. Кресіна, І. Курас, І. Монолатій, Л. Нагорна, М. Обушний, І. Оніщенко, Г. Палій, Н. Пашина, Л. Угрин та ін. Щодо особливостей формування регіональної ідентичності в Іспанії, то дана проблематика активно висвітлена в працях таких вчених як Антоні Сіурана та Сарагоса, О. Баранова, О. Вісенс, Е. Гелнера, Х. Коллера, Г. Кордеро, Х. Лінца, В. Рахмайлова, Г. Філатова, Франциско Родригес Адрадос та ін.

Виклад основного матеріалу.

Одним з важливих явищ у новітній історії Іспанії є розширення та трансформація колективних ідентичностей, а регіональна ідентичність належить саме до різновиду колективної ідентичності. Після кількох десятиліть централізованого управління демократизація в Іспанії проходила паралельно з децентралізацією країни, оскільки вона стала напівфедеративною державою або однією з недосконалих федералізмів. Доцільно визначити особливості саме колективних ідентичностей які є соціальні фактами з унікальними характеристиками: вони непередбачувані, вони трансформуються з часом, вони вкорінені у так званих маркерах або «областях ідентичності» (мова, релігії тощо), вони є ексклюзивними і їх можна перетворити на платформу для політичних претензій та протестів. Іншими словами, колективні ідентичності – це сконструйовані артефакти. Таким чином, слід звернути увагу на їх потрійний вимір. По-перше, їх побудова та еволюція, завдання, яке стоїть в першу чергу перед істориками, по-друге, їх основні компоненти, домени та маркери, на яких базується репрезентація, завдання, яке поле досліджень для до антропології та соціології, і нарешті, їх поширення, значення та використання як платформи для політичних вимог та протестів, аспекти, що вирішуються політологією.

Іспанія, одна з найстаріших держав Європи, в той же час являє собою «приклад незавершеного процесу побудови нації в силу територіальної різноманітності і значного впливу регіональної ідентичності» [11, с.887].

Демократичний транзит Іспанії передбачав побудову держави протилежну центристській територіальній моделі Франко. Асиметрична територіальна модель – це держава «національних автономій» [2].

Основний закон надає регіонам які мають територіальну, історичну, економічну та культурну спільність – право на самоврядування. Таким чином було створено 17 автономних спільнот, в основі яких збережено попередній історичний принцип поділу країни на провінції, а не етнічний чинник. Слід уточнити, що наразі 8 вісім автономних спільнот визнали себе національностями – Андалусія, Арагон, Валенсія, Галісія, Каталонія, Країна Басків, Балеарські та Канарські острови, що відображено в їх автономних статутах. В той же час, в статті 145 Конституції Королівства Іспанія зазначено «1. Ні в якому разі не допускається федерації автономних співтовариств. 2. Статути можуть встановлювати умови і порядок, при дотриманні яких автономні співтовариства можуть укладати між собою угоди для управління і надання допомоги їх власним службам, про характер і цілі яких будуть повідомлені Генеральні кортеси. В інших випадках угоди про співпрацю між автономними співтовариствами полягають тільки з дозволом Генеральних кортесів» [2].

Прогресивна побудова держави, що складається з різних автономних спільнот (Comunidades Autónomas), паралельно визнавала і пропагувала регіональну ідентичність до такої міри, що різні

дослідження висвітлювали (хоча і з територіальними варіаціями та різною інтенсивністю) консолідацію регіональної та подвійної ідентичності (поєднання іспанської та регіональної ідентичності) на шкоду виключно іспанській ідентичності.

В той же час, така прогресивна модель не убезпечила Іспанію від загострення у відносинах з регіонами. Особливо це простежується в Каталонії та Країні Басків, де регіональна ідентичність переважає національній ідентичності, більше того вона перебуває з нею у гострій конфронтації, і як наслідок – поширення сепаратистських рухів.

Аналіз ситуації в Каталонії доцільно розпочати із історичного контексту. Остаточне завоювання Іспанією територій Каталонії відбулося в 1714 році. До теперішнього часу це національне свято Каталонії, або день Женців. Фактично, дві історичні постаті визначили взаємовідносини у деструктивному напрямку між Каталонією та Іспанією. Це король Філіп V, який остаточно приєднав до Іспанії землі Каталонії. Та Франсіско Франко, адже саме при режимі Франко каталонці поплавилися автономією. Каталонці ці часи добре пам'ятають. І, до речі, попереднього прем'єра Рахоя вони називали нацистом і послідовником Франка, бо він з цієї ж партії, яку заснував диктатор і так само жорстко реагував на будь-які прояви національної ідентичності каталонців. Всі ці історії з життя Каталонії пояснюють, чому за незалежність виступають не тільки популісти і люди середнього класу, але і наукова еліта, студентство. Історична пам'ять у каталонців сильна. Але чому за стільки років спільного і успішного існування сепаратизм прокинувся саме зараз? Однією із головних причин – фінанси і бажання отримати більш широкі права. Каталонці хочуть широкої автономії, яку, до речі, вже домігся один іспанський регіон – Країна Басків.

Іспанська модель сепаратистських рухів пов'язана із причинами економічно-фінансового походження. Як вірно зазначає Рахмайлов В. В.: «Каталонія стала однією з перших іспанських провінцій, де було проведено індустріалізацію і розвивалося промислове підприємництво. Метою промислового розвитку було створення відповідних механізмів централізації, але в підсумку вийшло навпаки. Зараз це найбільш розвинений регіон королівства, який вважає решту іспанських територій збитковими в економічному відношенні. Значні прибутки регіон отримує також за рахунок туристичних комунікацій. Значна кількість чинників стосується також етнокультурної ідентичності, яка позиціонована на основі заперечення загальноіспанських цінностей мистецтва та культури загалом» [4, с. 85].

З точки зору Мадриду, національний рух в Каталонії є сепаратистським. Існує декілька ресурсів сепаратизму, в тому числі соціокультурні, економічні і політичні. Одним з найстаріших ресурсів, на який опирається національний рух, є успішне конструювання «давньої суверенної нації» на противагу тим факторам, які об'єднують іспанців.

Найважливіший політичний ресурс каталонського руху за самовизначення – політична система автономії. У сучасній Каталонії діє кілька впливових політичних партій. Всі вони одночасно залучені в три конфлікти:

«Спільно – проти центральних органів влади; проти місцевих «проіспанськи» налаштованих груп; один проти одного – на основі відмінностей ідеологій і групових інтересів» [10, с.134]. Слід зауважити, що до 2000-х рр. переважаючим був помірний регіоналізм. Більш радикальною каталонська партійна система стала в 2004 році, коли до влади в Мадриді прийшла Іспанська Соціалістична Робоча Партія (ІСРП), більш схильна до поступок у відношенні до регіонів.

Іспанські дослідники проблеми регіональної ідентичності і регіональних рухів підкреслюють політизацію питання боротьби за самовизначення каталонців і басків. На їхню думку, досить часто борються тільки партії, а не місцеве населення: підтримка сепаратистів не складає і половини населення. Наявність націоналістично налаштованого уряду в обох регіонах і Каталонії, і Країні Басків ще не говорить про прагнення до незалежності, а лише до певної частки самовизначення. При цьому сплеск сепаратистських настроїв в Каталонії пов'язаний з корупцією і міжпартійними взаємовідносинами в самому уряді, і ніяк не ілюструє сплеск серед населення [12, с. 159]. Але події в Каталонії в 2017 році та 2019 роках спростовують цю тезу.

Останній гострий виток протестів в Каталонії – це відповідь на рішення Верховного суду Іспанії, що виніс вирок дев'ятьом лідерам сепаратистів Каталонії: «за участь в референдумі 2017 року щодо незалежності від Іспанії 1 жовтня 2017 року, в іспанському регіоні Каталонія відбувся референдум – на ньому 90% виборців проголосували за незалежність. Влада Іспанії назвала референдум незаконним. Попри це, 27 жовтня парламент Каталонії проголосив незалежність – у відповідь Мадрид запровадив пряме управління регіоном і видав ордери на арешт сепаратистів. Після референдуму й проголошення незалежності Іспанія видала ордери на арешт каталонських лідерів, звинувативши їх

в антидержавному заколоті. Ще до референдуму Конституційний суд Іспанії проголосив його незаконним, адже лідери автономії не узгодили свій намір з центральною владою в Мадриді» [3].

Лідери сепаратистів отримали від 9 до 13 років в'язниці. Суд виніс максимальний вирок для заступника глави уряду Каталонії Оріола Жункераса, який отримав 13 років ув'язнення за підбурювання до заколоту і розтрату державних коштів. Жителі Каталонії у відповідь на рішення суду вийшли на вулиці міста, заблокувавши дороги, вимагаючи звільнити політичних діячів.

З одного боку, цілком зрозуміло бажання іспанської влади домогтися справедливості стосовно осіб, що підривають основи державності. І бажання, можливо, було зумовлено прагненням мінімізувати ризики напередодні парламентських виборів 2019 року. З іншого боку, саме з-за виборів рішення Верховного суду було несвоечасним.

Але найнебезпечнішим наслідком каталонської кризи міг бути приклад для інших сепаратистських рухів в Європі. Адже якщо «незалежність» дісталася б каталонцям на основі, здавалося б, «історичної справедливості» – в зоні турбулентності опинилися б не тільки інші регіони Іспанії, як Галісія, Андалусія, Валенсія або Країна Басків, а й інші європейські країни. І невідомо, де могла б вибухнути наступна хвиля сепаратизму – в польській Сілезії, італійській Венеції, датських Фарерських островах або румунської Трансильванії. Для Європи це новий серйозний виклик. І протидії цьому поки немає.

Ще одним регіоном Іспанії, який є відмінним у формуванні регіональної ідентичності – це Країна Басків. Баскські і каталонські націоналістичні рухи, що виникли в один і той же час в подібних умовах, пройшли в своєму розвитку різний шлях. Поштовхом для їх появи стала активна індустріалізація двох регіонів у другій половині XIX ст. Форми націоналізму, проте, з самого початку виявилися різними. Якщо в Каталонії найважливішу роль відігравало культурне відродження, яке охопило широкі верстви населення і на ґрунті якого виникли політичні рухи, то в Країні Басків основна роль належала лише окремим представникам інтелектуальної еліти. За суті, баскська націоналізм своїм народженням зобов'язаний Сабіно Араней, автору його основних символів – прапора, гімну, територіального визначення. Він же став творцем Баскської націоналістичної партії.

На думку Конверсі «слабкість культурної інтеграції, стала причиною того, що значна група баскських націоналістів (ЕТА) взяла на озброєння насилля» [7, с. 140]. Воно сприймалося ними в двох вимірах. По-перше, це був метод боротьби з режимом, що пригнічує баскський народ, по-друге, насильство мало сприяти пробудженню і згуртуванню баскської нації.

Основну концепцію ЕТА можливо сформулювати наступним чином: «дія-репресії-дія»: насильство проти влади призводить до репресій з боку уряду, що викликає невдоволення населення, яке звертається до націоналістів за підтримкою. І революційні сили повинні будуть знову покарати агресора» [7, с. 157]. Демократичний процес, який розпочався після смерті Франко був неоднозначним в Країні Басків. Так, до прикладу, Конституцію із усіх автономій найменше підтримали баски, лише 44% виборців прийшли на дільниці для голосування. Стенлі Пейн вказує на те, що ці провінції стали єдиними, де референдум по Конституції, по суті, провалився [16, с. 100].

Також збільшилася активність баскських терористів – її пік, як відзначають припав на 1980-ті роки. В цей же час ЕТА організовує політичне крило «Еррі Батасуна», яке в 80-х роках минулого століття змогло заручитися широкою підтримкою, але менш радикальні партії, не схвалювали методів боротьби ЕТА, але вважали, що її дії можна використовувати для тиску на Мадрид. Тому, саме збіг цих двох факторів (тероризм і слабка підтримка нової Конституції) дозволило Країні Басків домогтися фінансову автономію, знизилась протестна активність. На сьогоднішній день, у Країні Басків суспільство поступово втрачає інтерес до ідеї незалежності. Це фіксують і соціологічні опитування. Протягом другої половини 2000-х років кількість прихильників незаалежності скорочувалася. Посилення ж сепаратистських настроїв відповідає періодам загострення кризи і зростання кількості безробітних в регіоні. Так, в 2010 і 2013 р прихильників незаалежності серед опитаних було 27 і 28%, але саме тоді відзначалися піки безробіття – 11.5 і 16.75%. Після подій в Каталонії ідея незалежності регіону стала ще менш популярною серед баскського населення. Якщо травнем 2017 р за відділення виступало 28% опитаних [8, с. 32], то в листопаді уже 24% [9, с. 42].

Галісія, як і Каталонія і Країна Басків, володіє особливою культурою, заснованої на власній мові. Але якщо в Каталонії і Країні Басків протягом півтора століть сформувалися сильні регіональні ідентичності, в Галісії цього не сталося. Навпаки, в цьому регіоні протягом усього XX століття спостерігалася стійка прихильність центральному уряду. Регіоналістські організації, які з'явилися в Галісії на межі XIX і XX століть, не отримали будь-якої серйозної підтримки, на відміну від Каталонії і Країни Басків.

Серед трьох областей, яким першим вдалося схвалити свої автономні статuti – Країна Басків, Каталонія і Галісія, саме в останній склалася найбільш примітна ситуація в контексті політичного вираження регіональної ідентичності. У Каталонії і Країні Басків поступове відродження місцевої культури і отримання широкого самоврядування супроводжувалося перетворенням регіональних партій в домінуючу силу в політичному житті провінцій. Більшість місць в парламентах Каталонії і Країни Басків в кінці ХХ ст. займали регіональні партії («Конвергенція і Союз» і «Баскська націоналістична партія») [6, 62]. Слідом за ними зазвичай йшли соціалісти, які в деяких випадках мали можливість навіть посісти перше місце. Праві сили в Країні Басків зазвичай займали третє місце, а в Каталонії вони показували досить скромні результати. Таким чином, основне протистояння в цих двох провінціях йшло по лінії регіональних і лівих сил. Зовсім інша ситуація склалася в Галісії, адже в цій автономії місцеві політичні сили виявилися вкрай слабкими.

Ще одним із факторів що не призвів до формування регіональної ідентичності за прикладом Каталонії та країни Басків стали економічні умови.

Відповідно до теорії Ернеста Геллнера, «поява і зміцнення етнічних ідентичностей пов'язано з виникненням і розвитком індустріального суспільства» [1]. В цьому сенсі Галісія відрізняється від тих регіонів, які стали символом росту і розвитку регіональної ідентичності в Іспанії. В Каталонії і Країні Басків зародження і розвиток регіоналізму та націоналізму відбувалося паралельно бурхливому зростанню промисловості у другій половині ХІХ ст. Обидва регіони стали головними індустріальними центрами Іспанії, де було зосереджено понад 90% іспанської промисловості. Галісія же в цьому плані залишалася переважно аграрною провінцією, де аж до середини ХХ ст. в аграрному секторі було зайнято більше половини населення. Тому фактор економічного розвитку регіонів слід вважати одним із найбільш вагомим, що впливають на формування регіональної ідентичності. Саме його Том Нейрн ставить «на перше місце у виникненні сильних регіональних ідентичностей. Це може бути пов'язане з тим, що одні частини країни випереджають у своєму розвитку інші або, навпаки, відстають від них» [14, с. 137].

Крім того, важливою відмінністю Галісії від Країни Басків і Каталонії була міграційна ситуація. Якщо два регіони, переживали бурхливий економічний розвиток, стикалися зі значним припливом іммігрантів з інших областей Іспанії, то в Галісії ситуація була іншою. Для цієї частини Іспанії протягом усього ХІХ і більшої частини ХХ ст. була характерна значна еміграція. В період з 1860 по 1960 рр. регіон покинуло близько мільйона людей. В результаті в Галісії був відсутній один з найважливіших факторів, який сприяв розвитку регіональної ідентичності в Каталонії і Країні Басків, а саме побоювання за розмивання рідної культури через великий приплив мігрантів [17].

У той же час необхідно відзначити, що слабкість регіональної ідентичності не означає, що її місце автоматично займає загальноіспанська ідентичність. Досягнення загальноіспанських політичних сил в Галісії пов'язані в першу чергу з успіхами правих, консервативних партій. Саме своєї традиційністю ці сили зобов'язані перемогам в Галісії, яка в значній мірі зуміла зберегти свою відданість традиціям і релігії.

Висновки.

Таким чином, із трьох досліджуваних регіонів саме в Каталонії поєдналися фактори, які і привели до того, що саме каталонська політична еліта взяла курс на незалежність. Такими факторами слід назвати: відмова Центру розширювати автономію, важка економічна криза та сильний регіональний рух, який склався історично. Щодо Галісії, то наслідки економічної кризи були не менш руйнівними як і в Каталонії, але в цьому регіоні так і не була створена потужна регіональна політична сила, яка могла б акумулювати протестний потенціал. У Країні Басків, де аналогічно, як і в Каталонії національні сили, що виборюють права регіону, в тому числі і за самовизначення, починаючи із ХІХ ст., досягнувши фінансової автономії у період демократичного транзиту Іспанії (80-ті роки ХХ століття, і економічна криза була найменш важкою, що стало однією з причин зниження популярності сепаратистських настроїв серед населення. І як наслідок, хоч Країна Басків не відмовляється повністю від мети створення незалежної держави, її позиція наразі не передбачає одностороннього створення самостійної держави за прикладом Каталонії у 2017 році.

Отже, поєднання регіональної неоднорідності в Іспанії та її прогресивна федералізація означає, що розвиток регіональних ідентичностей може передбачатися частіше, ніж розвиток суто іспанської ідентичності, враховуючи місце народження. Наскільки є корисним досвід Іспанії для України питання дискусійне. Адже навіть прогресивна територіальна модель цієї держави не убезпечила її від проявів сепаратизму, але щодо механізмів, які до цього часу забезпечують цілісність Іспанії, враховуючи наявність таких складних регіонів, то слід відзначити, що вони є ефективними, і навіть масштабна криза 2017 року, протести 2019 року не похитнули державу до «параду суверенітетів».

Бібліографічний список:

1. Геллнер Е. Нації і націоналізм. К., 2003. <http://litopys.org.ua/gellner/gel.htm> (Дата звернення 09.05.2021).
2. Конституція Королівства Іспанія. https://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/constit/spain/spain--r.htm (Дата звернення 10.05.2021).
3. Погуляєвський М. Уряд Іспанії відмовився від перемовин з Каталонією. <https://hromadske.ua/posts/uryad-ispaniyi-vidmoviv-sya-vid-peremovin-z-kataloniyeyu> (Дата звернення 10.05.2021).
4. Рахмайлов В. В. Іберійські моделі сепаратизму: соціологічний аспект. *Грані*. 2014. № 18. С. 85-92.
5. Álvarez, J., Echavarren J. M. & Coller X. Bound by blood: the ethnic and civic nature of collective identities in the Basque Country, Catalonia and Valencia, Nations and nationalism (forthcoming). 2018. 412-431 p.
6. Beramendi J. G. As Irmandades da Fala e o nacimiento do nacionalismo Galego. *Murguía: revista galega de historia*. 2015. № 32. Pp. 51-64.
7. Conversi P. The Basques, The Catalans, and Spain: alternative routes to nationalist mobilization. 2000. 336 p.
8. Euskobarómetro Mayo 2017. Bilbao, Universidad del País Vasco, 2017. Available at: <https://www.ehu.eusdocuments/1457190/1525260/Euskobarometro+1705+castellano/024e64d7-d192-43f3-a4c0-938d1beaf528> (Accessed 09.05.2021).
9. Euskobarómetro Octubre 2017. Bilbao, Universidad del País Vasco, 2017. Available at: https://www.ehu.eus/documents/1457190/1525260/EB_int_Octubre17.pdf/61c6b447-ca96-5615-0c4a-f8ead70247f1 (accessed 09.05.2021).
10. Hierro, M. J. Changes in National Identification: The Case of Catalonia, Madrid (Spain): Centro de Estudios Avanzados en Ciencias Sociales. 2013. 256 p.
11. Juliá, S. Nación, nacionalidades y regiones en la transición. In A. Morales, & A. de Blas (Eds.), *Historia de la nación y del nacionalismo español*. 2013. pp. 886-902.
12. Lecours Andre. Basque Nationalism and the Spanish State. Reno. Las Vegas: University of Nevada Press, 2007. 238 p.
13. Linz, J. Early state-building and late peripheral nationalisms against the state: the case of Spain. In *Building States and Nations, Analyses by Region*, Rokkan, S. and Eisenstadt, S. N., Eds, Vol. II, Beverly Hills, Sage, 1973. pp. 32–116.
14. Nairn T. Faces of Nationalism: Janus Revisited. London:, 1998. 256 p.
15. Paasi Anssi. Region and place: Regional identity in question. *Progress in Human Geography*. 2003. vol. 27, issue 4, pp. 475-485/
16. Payne S. G. Catalan and Basque nationalism: contrasting patterns. *Ethnic Challenges to the Modern Nation State*. Ben-Ami S., Peled Y., Spectorowski A., eds. London, Palgrave Macmillan, 2000, pp. 95-107.
17. Rodríguez Galdo M. X. O Fluxo migratorio galego dos séculos XIII ó XX. Santiago: Xunta de Galicia. <https://emigracion.xunta.gal/es/conociendo-galicia/aprende/publicacion/o-fluxo-migratorio-seculo-xiii-o-xx> (Дата звернення 12.05.2021)

References:

1. Gellner E. (2003) Natsii i natsionalizm. K. <http://litopys.org.ua/gellner/gel.htm> (Data zvernennya 09.05.2021).
2. Konstitutsiya Korolevstva Ispaniya. https://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/constit/spain/spain--r.htm (Data zvernennya 10.05.2021).
3. Pogulyacvs'kii M. Uryad Ispanii vidmovivsya vid peremovin z Katalonicyu. <https://hromadske.ua/posts/uryad-ispaniyi-vidmoviv-sya-vid-peremovin-z-kataloniyeyu> (Data zvernennya 10.05.2021).
4. Rakhmailov V. V. (2014) Iberiis'ki modeli separatizmu: sotsiologichnyi aspekt. *Grani*. № 18. S. 85-92.
5. Álvarez, J., Echavarren J. M. & Coller X. (2018) Bound by blood: the ethnic and civic nature of collective identities in the Basque Country, Catalonia and Valencia, Nations and nationalism (forthcoming). 412-431 r.
6. Beramendi J. G. (2015) As Irmandades da Fala e o nacimiento do nacionalismo Galego. *Murguía: revista galega de historia*. 2015. № 32. Pp. 51-64.
7. Conversi P. (2000) The Basques, The Catalans, and Spain: alternative routes to nationalist mobilization. 336 r.
8. Euskobarómetro Mayo (2017). Bilbao, Universidad del País Vasco, 2017. Available at: <https://www.ehu.eusdocuments/1457190/1525260/Euskobarometro+1705+castellano/024e64d7-d192-43f3-a4c0-938d1beaf528> (Accessed 09.05.2021).
9. Euskobarómetro Octubre (2017). Bilbao, Universidad del País Vasco, 2017. Available at: https://www.ehu.eus/documents/1457190/1525260/EB_int_Octubre17.pdf/61c6b447-ca96-5615-0c4a-f8ead70247f1 (accessed 09.05.2021).
10. Hierro, M. J. (2013) Changes in National Identification: The Case of Catalonia, Madrid (Spain): Centro de Estudios Avanzados en Ciencias Sociales. 256 r.
11. Juliá, S. (2013) Nación, nacionalidades y regiones en la transición. In A. Morales, & A. de Blas (Eds.), *Historia de la nación y del nacionalismo español*. pp. 886-902.
12. Lecours Andre. (2007) Basque Nationalism and the Spanish State. Reno. Las Vegas: University of Nevada Press. 238 p.
13. Linz, J. (1973) Early state-building and late peripheral nationalisms against the state: the case of Spain. In *Building States and Nations, Analyses by Region*, Rokkan, S. and Eisenstadt, S. N., Eds, Vol. II, Beverly Hills, Sage, pp. 32–116.

14. Nairn T. (1998) *Faces of Nationalism: Janus Revisited*. London:, 1998. 256 p.
15. Paasi Anssi. (2003) *Region and place: Regional identity in question*. Progress in Human Geography. 2003. vol. 27, issue 4, pp. 475-485/
16. Payne S. G. (2000) *Catalan and Basque nationalism: contrasting patterns*. Ethnic Challenges to the Modern Nation State. Ben-Ami S., Peled Y., Spektorowski A., eds. London, Palgrave Macmillan, pp. 95-107.
17. Rodríguez Galdo M. X. *O Fluxo migratorio galego dos séculos XIII ó XX*. Santiago: Xunta de Galicia. <https://emigracion.xunta.gal/es/conociendo-galicia/aprende/publicacion/o-fluxo-migratorio-seculo-xiii-o-xx> (Data zvernennya 12.05.2021)

Rostetska S. I. Features of the Formation of Regional Identity: the Spanish Case

The article examines the peculiarities of the formation of regional identity in such regions of Spain as Catalonia, the Basque Country and Galicia. The peculiarities of collective identities, which is a regional identity as such, is a social fact with unique characteristics: unpredictability, tendency to transform over time, rooted in the so-called markers or "areas of identity" (language, religion, etc.), are exclusive and they can be turned into a platform for political claims and protests. In other words, collective identities are constructed artifacts. Thus, attention should be paid to their triple dimension. First, their construction and evolution, the task facing historians in the first place, and secondly, their main components, domains and markers on which representation is based, the task that is the field of research for anthropology and sociology, and finally, their dissemination, significance and use as a platform for political demands and protests, aspects addressed by political science.

It is stated that the progressive construction of Spain, consisting of different Autonomous Communities (Comunidades Autónomas), in parallel recognized and promoted regional identity to such an extent that different studies highlighted (albeit with territorial variations and different intensities) the consolidation of regional and dual identity and regional identity) to the detriment of the Spanish identity alone.

Common and distinctive features in the formation of regional identity of the studied regions are identified. Emphasis is placed on the tendencies of attraction to separatist manifestations, as a threat to the integrity of Spain. Potential mechanisms for their prevention are analyzed, among which first of all economic stability of the region.

Keywords: identity, collective identity, regional identity, conflict, separatism.